

Instrumentų gausmas egzotinėse dūmų džiunglėse

Agnė Zėringytė

Nors tendencijos nuolat keičiasi ir į mūsų gyvenimą ateina vis daugiau minimalizmo ir konceptualizmo apraiškų, įsivaizduoti šiuolaikinę operą žiūrovui, susidūrusiam tik su klasikine opera, šį terminą suprasti vis dar sunku. Vis dėlto, prodiuserinės kompanijos „Operomanija“ organizuotas festivalis „NOA“ atskleidė, koks įvairialypis ir vis dar neišpildytas Lietuvos lauke yra šis žanras. Šiuolaikinei operai dažnai užtenka tik balso, o visa kita – jau kūrėjo ir žiūrovo sąveikos interpretacija. Kaip parašyta anotacijoje koncertas su choreografinė uodega „The Urban Tale of Hippo“ kurtas Panayioto Kokoro, Andriaus Katino bei Vilniaus miesto šiuolaikinės muzikos ansamblio „Synaesthesia“ ir atskleidžia visą šio termino neaprepiamumą bei grožį.

Pats performansas, kuris truko vos keturiasdešimt minučių estetiškos ekstazės vyko jau neapibrėžtoje ir tam puikiai tinkančioje erdvėje – Dūmų fabrike, kuri savaime ėmė kurti savitą naratyvą: neužsibaigiantys bėgiai, pravažiuojantys traukiniai bei mašinos, neaiškūs balsai dar neįėjus į pasirodymo erdvę jau vysto dialogą tarp švarios, operacinę primenančios aplinkos viduje ir urbanistinės, užleistos aplinkos išorėje. Iš industrializacijos paveiktos zonos, žiūrovas įeina į švarią, dūmuose skendinčią aplinką, kuri pati savaime nėra apibrėžta, kadangi dūmų pilnoje erdvėje nelieta aštrių kampų ir tamsių spalvų: dažniausiai sukamasi ratu aplink nykstančius iš akių siluetus kartu su kitais žiūrovais. Žiūrovas ir atlikėjas taip pat netenka savo atskirties, erdvėje neegzistuoja scena, pakyla ar vieta skirta muzikantams, visi tampa lygiaverčiais dalyviais. Apie urbanistiką byloja ir pasirinkti augalai, išdėstyti ant laiptų. Tai hipsterių pamėgtos monstros, kurios atspindi ir šiuolaikines tendencijas, ir nukelia į neaiškią kelionę po dūmų džiungles.

Pats pavadinimas taip pat iš savęs nusako besiformuojantį dvyliptumą. „The Urban Tale of Hippo“ galima interpretuoti kaip Urbanistinę pasaką apie begemotą arba Urbanistinę begemoto uodegą ir abu pavadinimai puikiai atitinka kūrinio tematiką. Urbanistinėje pasakoje apie begemotą performanso dalyvis tampa neaiškioje erdvėje klaidžiojančio ir gyvūnų bei žmonių sintezės garsų besiklausantis pakeleivis, o Urbanistinė begemoto uodega tarsi

referuoja jau ne į būseną, o į materiją. Salės viduryje pripučiamas didžiulė apvali figūra, interpretuojama kaip begemotas, kurio uodega taip pat vingiuoja pro žiūrovų kojas.

Dūmų pilna erdvė tarsi panaikina tradicinę performatyviojo meno struktūrą: čia neaiški pradžia ir pabaiga, keliose vietose vyksta keli įvairių klasikinių instrumentų susidūrimai, o patį vyksmą galima apžvelgti iš skirtingų kampų. Menininkų valdomi klasikiniai instrumentai, kaip suskambėję smuikas, altas, violončelė, fleita, klarnetas, saksofonas ir fortepijonas čia yra perinterpretuojami. Neegzistuoja klasikinis išdėstymas, jie juda, tampa balsų ir garsų sinteze. Tarsi gyvūnai jie komunikuoja tarpusavyje, kas tampa maloniu stebinčiam netikėtumu. Net fortepijonas kaip didesnis gyvūnas sklandžiai juda iš vienos erdvės į kitą, prie ko nėra įpratusi akis. Galiausiai grojama didžiulio, švaraus, vienkartinį plastiko maišelį primenančio begemoto viduje, kuris taip pat primena didžiulio, nesuprantamo gyvūno gaudesį.

Panayotio Kokoro kurta muzika ir Andriaus Katino kurtas veiksmai puikiai atspindi šiuolaikinį mūsų pasaulį, kuris primena džungles: nuolatinis judesys, susidūrimas, komunikavimas tarpusavyje, priverčiamas judėti iš vienos vietos į vietą net fortepijonas. Chirurgo pjūvį primenantis apšvietimas kurtas Nanni Vappaavouri taip pat kelia įspūdį, kad nors ir esame dūmų džunglėse, vis dėlto estetika jau pažinta ir matyta. „The Urban Tale of Hippo“ tarsi nukelia mus į džungles, kuriose esame priversti klaidžioti neaiškiuose dūmuose, vis dėlto jaučiamės artimi erdvei ir suprantame, kad šios džunglės mums puikiai pažįstamos. Urbanizmas jau įaugo į mūsų kraują kaip ir judesys, plastikas, o ir celofaninis begemotas tarsi nestebina, nes tai daugybę kartų matyta ir atkartota mūsų kasdienybėje už švarios erdvės ribų. Mūsų suvokimo estetika tarsi įaugusi į urbanizmą, todėl šis kūrinys nenukelia mus į egzotikos pilną erdvę, o tik primena, kokioje aplinkoje gyvename ir gyvensime.